Súd:	Okresný súd Michalovce
Spisová značka:	5C/22/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu:	0021203133
Dátum vydania rozhodnutia:	22. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Gabriel Štefanič
ECLI:	ECLI:SK:OSMI:2024:0021203133.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Michalovce, sudca JUDr. Gabriel Štefanič, v spore žalobcu A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX, D., zastúpeného Vašiv & Partners s.r.o., so sídlom Murgašova 3, Košice, IČO: 47 238 836 proti žalovanej Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom vnútra SR, so sídlom Pribinova 2, Bratislava, IČO: 00 151 866, o zaplatenie 5.640,93 eur titulom náhrady škody t a k t o

r o z h o d o l :

Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi 4.000,-Eur bezúročne do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Súd žalobu žalobcu v sume 1.640,93 Eur z a m i e t a.

Súd p r i z n á v a žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 42%.

o d ô v o d n e n i e :

1.Žalobca sa žalobou doručenou tunajšiemu súdu dňa 14.07.2021 domáhal prostredníctvom svojho právneho zástupcu zaplatenia peňažnej náhrady vo výške 35 % zo sumy, ktorou je príslušná časť žalobcovho služobného platu za každú začatú hodinu nad zákonom povolený limit pracovnej doby stanovenej v čl. 6 písmeno b) Smernice 2003/88/ES, ktorá predstavovala sumu 5.640,93 eur.

2.V žalobe žalobca uviedol, že svoj nárok uplatňuje ako náhradu škody podľa § 13 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“) z dôvodu nesprávneho prebratia smernice Európskej únie Slovenskou republikou - Ministerstvom vnútra SR, v dôsledku ktorej mu vznikla škoda. V žalobe okrem iného tiež uviedol, že právomoc súdu v prejednávanej veci je podľa ustanovenia § 19 písm. b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej ako „CSP“). Uviedol, že je príslušníkom Hasičského a záchranného zboru SR, ktorý vykonáva štátnu službu v D., kde došlo k vzniku škody. Žalovanou je Slovenská republika, ktorá koná prostredníctvom ministerstva alebo iného ústredného orgánu štátnej správy, ak v dôsledku nesprávneho prevzatia smernice EÚ alebo ak v dôsledku nedodržania lehoty na jej prebratie vznikla škoda pri výkone verejnej moci v oblasti štátnej správy. Zákonné právomoci Ministerstva vnútra SR, týkajúce sa Hasičského a záchranného zboru, upravuje ust. § 11 písm. c) zákona 575/2001 Z. z. o organizácii a činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy, podľa ktorého je Ministerstvo vnútra SR ústredným orgánom štátnej správy pre policajný zbor, hasičský a záchranný zbor. Žalobca citoval z rozsudku Súdneho dvora Európskej únie (ďalej aj „SD EÚ“) vo veci Fuss (C-429/09) s tým, že smernica má priamy účinok, keďže priznáva práva jednotlivcom a právo EÚ bráni takej vnútroštátnej úprave, ktorá podriaďuje právo pracovníka zamestnaného vo verejnom sektore podmienke, aby o dodržiavanie čl. 6 písm. b) Smernice požiadal svojho zamestnávateľa.

3.Organizácia času práce zmenných hasičov je upravená v Pokyne prezidenta Hasičského a záchranného zboru o vnútornej organizácii Hasičského a záchranného zboru na operatívno-technickom úseku zo dňa 30.08.2012, ktorý bol publikovaný v Zbierke pokynov prezídia Hasičského a záchranného zboru č. 35 z roku 2012 (ďalej len v texte aj ako „Pokyn"). Podľa Čl. 3, bodu (1) : „Začiatok výkonu zmenovej služby je o 07.00 h a koniec výkonu zmenovej služby je o 7.00 h nasledujúceho dňa...". Podľa vzoru poriadku výkonu zmenovej služby, ktorý tvorí prílohu č. 2 a č. 3 Pokynu, pripadá zo zmeny trvajúcej 24 hodín na výkon služby 16,5 hodín a na výkon služobnej pohotovosti 7,5 hodín. V priebehu celej zmenovej služby je žalobca povinný zdržiavať sa fyzicky v mieste výkonu štátnej služby a v prípade potreby musí byť pripravený bezodkladne plniť úlohy HaZZ (vykonávať zásahovú činnosť). Po odpracovaní 24-hodinovej zmeny nasleduje 48 hodín odpočinku. Takýmto spôsobom sa striedajú tri hasičské zmeny.

4.Po týždni, v ktorom žalobca odpracuje tri 24-hodinové zmeny, teda spolu 72 hodín týždenne, (napr. 1., 4. a 7. deň v týždni), nasledujú dva týždne, počas ktorých odpracuje dve 24-hodinové zmeny, teda spolu 48 hodín týždenne (napr. 2. a 5. deň v týždni, resp. 3. a 6. deň v týždni). Priemerne tak žalobca odpracuje týždenne 56 hodín (72h + 48h + 48h / 3 = 56h), teda 8 hodín nad limit stanovený právom Európskej únie. Pri priemernom počte týždňov v roku (52,179) to predstavuje 417,4 hodín odpracovaných nad limit ročne.

5.Ako bolo uvedené v bode 4. tejto výzvy, zmena je rozdelená na aktívnu časť (výkon služby) a neaktívnu časť (pracovnú pohotovosť). Podľa platných právnych predpisov sa pracovná pohotovosť nezapočítava do fondu pracovného času a žalobcovi za ňu neprináleží plat, ale iba náhrada vo výške 15 % platového stupňa, do ktorého je zaradený. Žalobcovi v období od februára 2018 do januára 2021 bola nariadená pohotovosť v trvaní 1.807,15 hodín.

6.Organizáciu pracovného času upravuje okrem iného Smernica Európskeho Parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len ako „Smernica"). V súlade s článkom 6 Smernice boli členské štáty povinné prijať opatrenia na zabezpečenie bezpečnosti a zdravia pracovníkov tak, aby priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročil 48 hodín. Takéto povinnosti tieto orgány zaväzujú vrátane prípadu, keď sú v postavení verejnoprávneho zamestnávateľa (rozsudok z 15. apríla 2008, Impact, C-268/06, Zb. s. I-2483, bod 85).

7.Pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas" v zmysle smernice 2003/88. Tento pojem bráni vnútroštátnej právnej úprave stanovujúcej priemerný týždenný pracovný čas, ktorý vzhľadom na to, že zahŕňa takéto obdobia pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby, prekračovať maximálnu týždennú hranicu upravenú v článku 6 písm. b) uvedenej smernice (pozri rozsudok z 3. októbra 2000 Simap (C-303/98, Zb. s. I-7963), 46 až 52; uznesenie z 3. júla 2001, CIG (C-241/99, Zb. s. I-5139), body 33 a 34, ako aj rozsudok z 9. septembra 2003, Jaeger (C-151/02, Zb. s. I-8389), body 68 až 71, 78 a 79).

8.Súdny dvor zastáva názor, že otázka súvisiaca s pojmom „pracovný čas" v zmysle smernice 2003/88 neponecháva priestor na akékoľvek rozumné pochybnosti a dňa 14. júla 2005, prijal uznesenie Personalrat der Feuerwehr Hamburg, v ktorom rozhodol, že činnosti vykonávané zásahovými službami verejnej hasičskej služby patria do rozsahu pôsobnosti smernice 2003/88, takže článok 6 písm. b) tejto smernice v zásade bráni prekročeniu 48-hodinovej hranice stanovenej pre maximálny týždenný pracovný čas vrátane zásahových služieb.

9.Vzhľadom na aktuálne znenie ZoHZZ sa preto žalobca domnieva, že napriek tomu, že príloha č. 4 k ZoHZZ uvádza, že do jeho znenia bola prebratá Smernica, znenie jeho príslušných ustanovení túto skutočnosť nepotvrdzuje, nakoľko žiadne ustanovenie ZoHZZ neupravuje, že služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby je považovaná za súčasť ich služobného času. Táto skutočnosť sa nachádza napr. v Zákonníku práce § 96 ods. 2, avšak toto ustanovenie sa na príslušníkov hasičského zboru nevzťahuje.

10.Ďalším „transpozičným" nedostatkom zákona o hasičskom a záchrannom zbore podľa žalobcu je, že Smernica 2003/88/ES nepreberá ustanovenia jej čl. 6 písm. b), stanovujúce dĺžku týždenného pracovného času na 48 hodín napriek tomu, že podrobne definuje termíny služobná doba, služobná

pohotovosť, spôsoby ich finančného ohodnotenia. Podstata spočíva v tom, že služobnú pohotovosť hasičov zákon o hasičskom a záchrannom zbore nepovažuje za súčasť ich týždenného pracovného času v zmysle úniového práva. Takáto právna úprava preto zakladá porušenie čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES Slovenskou republikou ako členským štátom EÚ a priznáva právo na náhradu škody postihnutým jednotlivcom. V dôsledku nesprávnej transpozície a aplikácie Smernice je žalobca nútený pracovať nad rámec týždenného pracovného času, v dôsledku čoho stráca čas na odpočinok, na ktorý by mal nárok, ak by bol jeho maximálny týždenný čas garantovaný právom únie dodržaný.

11.Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora zásada zodpovednosti štátu za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva Únie, ktoré sú mu pripísateľné, je súčasťou systému zmlúv, na ktorých je Únia založená (pozri v tomto zmysle rozsudky z 19. novembra 1991, Francovich a i., C-6/90 a C-9/90, Zb. s. I-5357, bod 35; z 5. marca 1996, Brasserie du pecheur a Factortame, C-46/93 a C-48/93, Zb. s. I-1029, bod 31). Z uvedenej judikatúry vyplýva, že táto povinnosť platí v prípade každého porušenia práva Únie členským štátom, a to bez ohľadu na verejný orgán, ktorý sa tohto porušenia dopustil, a bez ohľadu na to, aký verejný orgán má podľa práva dotknutého členského štátu v zásade povinnosť túto škodu nahradiť (pozri v tomto zmysle rozsudky Brasserie du pecheur a Factortame, už citovaný, bod 32; z 1. júna 1999, Konle, C-302/97, Zb. s. I-3099, bod 62; zo 4. júla 2000, a z 30. septembra 2003, Köbler, C-224/01, Zb. s. I-10239, bod 31). Súdny dvor teda rozhodol, že poškodení jednotlivci majú právo na náhradu, keď sú splnené tri podmienky, t. j. že cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva, porušenie je dostatočne závažné a medzi týmto porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť (pozri v tomto zmysle rozsudok Transportes Urbanos y Servicios Generales, bod 30). Uplatnenie týchto podmienok dovoľujúcich konštatovať zodpovednosť členských štátov za škody spôsobené jednotlivcom porušeniami práva Únie musia vnútroštátne súdy v zásade vykonať podľa usmernení Súdneho dvora na ich vykonanie (pozri rozsudok z 12. decembra 2006, Test Claimants in the FII Group Litigation, C-446/04, Zb. s. I-11753,).

12.To znamená, že pokiaľ sú splnené vyššie uvedené tri podmienky, štát musí, s výhradou nároku na náhradu škody, ktorá má základ priamo v práve Únie, napraviť následky spôsobenej škody podľa vnútroštátneho práva upravujúceho zodpovednosť za spôsobenú škodu, pričom podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnych právnych úpravách nemôžu byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada ekvivalencie) a nemôžu byť upravené tak, aby viedli k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady (zásada efektivity).

13.Z európskej judikatúry vyplýva, že náhrada škôd spôsobených jednotlivcom porušením práva Únie musí byť primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu ich práv. Úniové právo neobsahuje ustanovenia o konkrétnom spôsobe výpočtu škody, ale len úpravu, v zmysle ktorej nemôžu byť podmienky náhrady škody (ktorá má základ priamo v práve Únie) stanovené vo vnútroštátnych právnych úpravách menej výhodné ako podmienky, týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada ekvivalencie).

14.V slovenskom právnom poriadku neexistuje osobitná právna úprava obsahujúca náležitosti konania o náhradu škody spôsobenej porušením úniového práva jednotlivcom a ani pravidlá, použitím ktorých by sa dalo dospieť k stanoveniu výšky náhrady. V dôsledku toho a súčasne vychádzajúc z povahy škody, ktorá má nemajetkovú povahu (škoda vzniknutá v dôsledku straty času odpočinku, na ktorý by mal žalobca nárok v prípade rešpektovania jeho 48 hodinovej týždennej pracovnej doby), ako aj z podmienok jej uplatnenia v slovenskom právnom poriadku, preto možno analogicky použiť pravidlá týkajúce sa náhrady nemajetkovej ujmy fyzickej osoby podľa § 11-13 Obč. zák., nakoľko tieto ustanovenia upravujú vzťahy obsahom aj účelom najbližšie k náhrade škody Žalobcu v dôsledku porušenia jeho úniového práva. V dôsledku toho (a berúc do úvahy citovanú judikatúru ESD) možno nárok na náhradu takto vzniknutej škody podľa úniového práva posúdiť ako nemajetkovú ujmu v zmysle slovenského práva, k náhrade ktorej dochádza v peniazoch. Zákonnú možnosť jej úhrady v peniazoch umožňuje ust. § 13 ods. 2 Obč. zák., ktoré ustanovenie uvádza prípady, kedy je možné vzhľadom na intenzitu zásahu proti osobnosti fyzickej osoby priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch len demonštratívne.

15.Podľa názoru žalobcu je vzhľadom na právne a skutkové okolnosti jeho veci pre určenie výšky škody svojim obsahom najbližšie ustanovenie § 122 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ, podľa ktorého ak je príslušníkovi nariadená služobná pohotovosť na pracovisku, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná

náhrada vo výške 50 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu. Na základe uvedeného žiada žalobca o odškodnenie vo forme vyplatenia primeranej peňažnej náhrady škody formou doplatku vo výške 35 % (50 % - 15 %) zo sumy, ktorou je príslušná čas jeho služobného platu.

16.V tabuľke, ktorá tvorí prílohu tohto podania, je v prehľadnej forme uvedené, koľko hodín pohotovosti žalobca odslúžil v jednotlivých mesiacoch obdobia marec február 2018 až január 2021 (stĺpec č. 4), aká bola príslušná časť jeho služobného platu za jednotlivé mesiace rozhodného obdobia (stĺpec č. 2), aká náhrada mu bola žalovanou vyplatená za 1 hodinu pracovnej pohotovosti na pracovisku (stĺpec č. 3), aký doplatok k už zaplatenej náhrade za 1 hodinu pracovnej pohotovosti na pracovisku požaduje (stĺpec č. 5), a aká je celková žalobcom požadovaná náhrada škody za jednotlivé mesiace rozhodného obdobia (stĺpec č. 6). Vzhľadom na údaje uvedené v tejto tabuľke celková žalobcom požadovaná výška náhrady škody predstavuje sumu 5.640,93 eur.

17.Zaplatenia nároku uplatneného touto žalobou sa žalobca domáhal aj predžalobnou výzvou doručenou žalovanej dňa 02.02.2021. Na predžalobnú výzvu žalovaná reagovala listom zo dňa 21.04.2021, v ktorom tvrdila, že na pracovný čas príslušníkov HaZZ a ich odmeňovanie sa nevzťahuje Smernica 2003/88/ES, nakoľko nimi vykonávanú činnosť možno subsumovať pod negatívne vymedzenie Smernice 89/391/EHS čl. 2 ods. 2.

18.Uvedený právny názor žalovanej považujeme za nesprávny. Otázka pôsobnosti Smernice 89/391/EHS na osoby vykonávajúce činnosť verejných služieb, ako sú napríklad aj príslušníci HaZZ, bola Súdnym dvorom Európskej únie riešená v konaní C-397/01 až C-403/01 z 5.10.2004 Pfeiffer a i. V uvedenom konaní súd uviedol, že výnimky z pôsobnosti uvedené v čl. 2 ods. 2 v prvom pododseku, je potrebné vykladať zužujúco. O.i., čl. 2 ods. 2 prvý pododsek smernice 89/391 nevylučuje z pôsobnosti smernice služby civilnej ochrany ako také, ale len „určité osobitné činnosti“ týchto služieb, ak charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti odporujú použitiu ustanovení tejto smernice. Táto výnimka zo široko vymedzeného rozsahu pôsobnosti smernice 89/391 sa musí vykladať tak, že jej rozsah pôsobnosti sa obmedzuje na prípady nevyhnutnej ochrany záujmov, ktoré dovoľuje smernica členským štátom chrániť. Z tohto hľadiska bola výnimka uvedená v čl. 2 ods. 2 prvom pododseku smernice 89/391 prijatá len na účel zabezpečiť riadne fungovanie služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku, ak nastane osobitne vážna situácia alebo situácia osobitného rozsahu - napríklad katastrofa - pre ktorú je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové a záchranné tímy. Takto popísaná služba civilnej ochrany v užšom zmysle slova, na ktorú sa vzťahuje uvedené ust., sa jasne odlišuje od štandardnej, základnej obsahovej náplne činnosti a plnenia úloh žalobcu ako príslušníka záchranného a hasičského zboru.

19.Z uvedeného vyplýva, že kritériom, ktoré používa zákonodarca Spoločenstva na určenie pôsobnosti smernice 89/391, sa nezakladá na príslušnosti pracovníkov k takým rozličným odvetviam činnosti uvedeným v článku 2 ods. 2 prvom pododseku tejto smernice, akými sú vo všeobecnosti ozbrojené sily, polícia a civilná ochrana, ale vyplýva výlučne z osobitnej povahy určitých osobitných úloh vykonávaných zamestnancami v týchto odvetviach, čo odôvodňuje výnimku z pravidiel stanovených v uvedenej smernici, a to z dôvodu absolútnej nevyhnutnosti zabezpečenia účinnej ochrany spoločnosti. Vzhľadom na to uvedené činnosti, ktoré sa v ozbrojených silách a záchranných službách vykonávajú za zvyčajných okolností, patria v zmysle vyššie uvedeného ustanovenia do pôsobnosti smernice 89/391.V tomto prípade sa teda táto smernica musí uplatňovať na činnosti hasičskej služby. Zhrnúc vyššie uvedené je možné konštatovať, že služobná činnosť žalobcu patrí do pôsobnosti Smernice 2003/88/ES.

20.Žalovaná sa k žalobe žalobcu vyjadrila v podaní doručenom súdu dňa 26.05.2022 (č. l. 93), pričom vzniesla námietku nedostatku právomoci rozhodovania súdu o doplatenie časti žalobcovej mzdy. Štátnu službu príslušníkov hasičského a záchranného zboru, vykonávajúcich zásahovú činnosť (ktorá je špecifická nerovnomerným rozvrhnutím služobného času, na ktorý priamo nadväzuje určená služobná pohotovosť) možno jednoznačne subsumovať pod negatívne vymedzenie pôsobnosti Smernice 89/391/EHS v čl. 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS. Oproti štandardným pracovnoprávnym vzťahom štátna služba príslušníkov hasičského a záchranného zboru vykazuje aj špecifiká štátnej služby príslušníkov Policajného zboru ako aj profesionálnych vojakov (napr. v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia, prísnej subordinácii a pod.). Hasičský a záchranný zbor, resp. jeho príslušníci vykonávajúci zásahovú činnosť, plnia okrem úloh na úseku ochrany pred požiarmi, aj úlohy na úseku civilnej ochrany obyvateľstva, predovšetkým v oblasti priameho výkonu záchranárskych činností. Z tohto dôvodu

sú činnosti vykonávané príslušníkmi hasičského a záchranného zboru pri zásahovej činnosti práve tými osobitnými činnosťami služieb civilnej ochrany, na ktoré sa Smernice 89/391/EHS nevzťahuje. Inak povedané, v súčasnosti iné zložky (okrem Hasičského a záchranného zboru), ktorým by boli zverené činnosti služieb civilnej ochrany neexistujú. Nakoľko Smernica 2003/88/ES sa na príslušníkov Hasičského a záchranného zboru v prípade služobného času ako aj ich odmeňovania nevzťahuje, je táto oblasť v plnej miere v pôsobnosti vnútroštátnej právnej úpravy. Vzhľadom na uvedené sa príslušné ustanovenia Smernice 2003/88/ES na prípad žalobcu nemôžu aplikovať, preto žalobcovi v zmysle žaloby nemohla vzniknúť žiadna škoda. Ak mal žalobca za to, že mu zamestnávateľ určoval pohotovosť nad smernicou povolený limit, mal na túto skutočnosť upozorniť svojho nadriadeného v súlade s § 69 ods. 4 zákona č. 315/2001 Z. z. a žiadať, aby mu táto nebola určovaná z dôvodov, ktoré v žalobe uvádza. Žalobca tak nielenže neurobil, ale navyše za každú hodinu určenej služobnej pohotovosti, vrátane tých hodín, o ktorých tvrdí, že mali byť vykonané nad limit určený smernicou, mu boli riadne vyplatené príslušné zložky služobného príjmu, resp. poskytnuté náhradné voľno. Ak má žalobca za to, že smernica nebola v jeho prípade správne použitá, žalovaná namieta nedostatok svojej pasívnej vecnej legitimácie z dôvodu, že táto jej nie je daná. Žalovaná má za to, že ustanovenia § 85, § 91, § 92 zákona č. 315/2001 Z. z., ako aj ustanovenia platnej kolektívnej zmluvy (čl. 8) plne transponujú čl. 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES. Žalovaná pripomína, že predpisy EÚ neprikazujú, aby konkrétny odsek, resp. článok smernice musel byť transponovaný iba do jedného článku, resp. odseku vnútroštátneho právneho aktu členského štátu EÚ. Zároveň nie je nutné, aby bol článok smernice transponovaný explicitne priamo do vnútroštátneho predpisu. Podľa žalovanej sa žalobcovi nepodarilo preukázať, že by štát neprebral Smernicu 2003/88/ES do zákona správne, preto sa mu nepodarilo ani preukázať, že by existovala údajná škoda, ktorá by bola v priamej príčinnej súvislosti s článkom 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES. Žalovaná má za to, že čo sa týka posúdenia, či v prípade žalobcu došlo k porušeniu práva na maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas, je potrebné zo strany žalobcu preukázať, či žalobca skutočne pracoval nad takýto limit za rozhodné obdobie. Žalobca totiž v žalobe nezohľadnil reálne odpracované hodiny vzhľadom na pohotovosť a nadčasy alebo dovolenku a práceneschopnosť, počas ktorých žalobca reálne nebol k dispozícii zamestnávateľovi, teda v týchto prípadoch nemožno hovoriť o vzniku škody, aj keď sa žalobcovi tento čas započítaval do odpracovaného času, ktorý mal zaplatený. Nie všetky hodiny odpracovanej pohotovosti sú totiž hodinami nad maximálny limit pracovného času. Takisto je potrebné zohľadniť nerovnomerné rozvrhnutie služobného času u hasičov v referenčnom období 6 mesiacov. Žalobca v žalobe vychádzal len z priemerných hodnôt odpracovaného týždenného pracovného času ako aj času odpracovanej pohotovosti, avšak z uvedeného vôbec nevyplýva, či za konkrétne obdobie skutočne dochádzalo k prekročeniu maximálneho limitu pracovného času pri referenčnom období 6 mesiacov. Zo žaloby vyplýva, že žalobca uplatňuje svoje domnelé nároky, ktoré mali vzniknúť z porušenia jeho práv vyplývajúcich z práva Európskej únie v časovom období 01.03.2019 - 31.01.2022. Má za to, že vyjadrenie nemajetkovej ujmy v peniazoch má za následok, že ide o osobné právo majetkovej povahy, ktoré (na rozdiel od práv osobnostných) podlieha režimu premlčania v trojročnej premlčacej lehote vyplývajúcej z § 101 OZ. Vzhľadom na to vzniesli námietku premlčania na všetky nároky, ktoré mali vzniknúť pred dňom, ktorý o tri kalendárne roky predchádza deň podania žaloby, ktorá bola doručená súdu dňa 20.05.2022. Žalovaná navrhla, aby súd žalobu o náhradu škody v celom rozsahu zamietol.

21.Žalobca sa vyjadril dňa 13.07.2022 (č. l. 109) k vyjadreniu žalovanej tak, že tvrdenie žalovanej o tom, že činnosť príslušníkov HaZZ je možné subsumovať pod negatívne vymedzenie pôsobnosti Smernice Rady z 12. júna 1989 č. 89/391/EHS, je vyvrátené rozhodovacou činnosťou ESD, ktorý napr. v konaniach C-397/01 až C-403/01 z 5.10.2004 Pfeiffer a i. uviedol, že výnimky z pôsobnosti uvedené v čl. 2 ods. 2 v prvom pododseku, je potrebné vykladať zužujúco, nakoľko boli prijaté len na účel zabezpečiť riadne fungovanie služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku, ak nastane osobitne vážna situácia alebo situácia osobitného rozsahu - napríklad katastrofa - pre ktorú je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové a záchranné tímy. Takto popísaná služba civilnej ochrany v užšom zmysle slova, na ktorú sa vzťahuje uvedené ust., sa jasne odlišuje od štandardnej, základnej obsahovej náplne činnosti a plnenia úloh žalobcu ako príslušníka záchranného a hasičského zboru. S uvedeným tvrdením žalovanej sa žalobca už vysporiadal v bodoch 22. a 23. podanej žaloby. Predmetom tohto sporového konania je uplatňovanie nároku na náhradu škody, ktorá mala žalobcovi vzniknúť z dôvodu nesprávneho prebratia Smernice 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky, a nie rozhodovanie o nárokoch žalobcu z jeho štátnozamestnaneckého , resp. služobného pomeru. Je to spor žalobcu so Slovenskou republikou - zastúpenou Ministerstvom vnútra SR o náhradu škody, ktorá žalobcovi mala byť spôsobená porušením únijného práva nesprávnou transpozíciou vyššie uvedenej smernice, gestorom ktorej je Ministerstvo vnútra SR. Z uvedeného dôvodu

je žalobca presvedčený, že pasívna vecná legitimácia Slovenskej republiky zastúpenej Ministerstvom vnútra SR je daná. Vychádzajúc z bodov 45,46 a 61 rozsudku Súdneho dvor EÚ sp.zn.C-429/09 je jasné, že zodpovednostným subjektom za prípadné porušenie práva Únie, ktoré vedie k vzniku škody spôsobenej jednotlivcovi je samotný štát, v ktorom takéto porušenie práve Únie nastalo, bez ohľadu na to, aký verejný orgán má podľa práva dotknutého členského štátu v zásade povinnosť túto škodu nahradiť. Výklad žalovanej v jej vyjadrení k žalobe, v ktorom cituje, akým spôsobom sa viaceré ustanovenia Smernice premietli do zákona, podľa žalobcu nespĺňa požiadavky únioného práva, nakoľko je len formálny a nedosahuje sa ním Smernicou požadovaný výsledok. Je zrejmé, že ZoHZZ svojou úpravou nielen že nereflektuje 48 hodinový týždenný limit pracovného času, ale oddelením pracovnej služby od pracovnej pohotovosti a ich usporiadaním vytvoril priestor pre jeho nerešpektovanie; dokonca možno konštatovať, zvlášť so zreteľom na spôsob, akým žalovaná aj v tomto konaní dotknuté ustanovenia zákona HZZ interpretuje, že s prácou príslušníkov Hasičského a záchranného zboru nad tento rozsah sa v tejto úprave priamo rátalo, spoliehajúc sa na to, že pracovná pohotovosť do smernicou 2003/88/ES regulovaného fondu práce nespadá, a tiež aj na to, že z jej pôsobnosti je táto kategória zamestnancov vyňatá. Žalobca je toho názoru, že určujúcim na posúdenie hodnoty nemajetkovej ujmy v jeho prípade by malo byť ustanovenie § 122 ods. 2 ZoHZZ, ktoré upravuje výšku náhrady za výkon pohotovosti určenej nad rámec služobného času, nakoľko v dôsledku nesprávnej transpozície Smernice 2003/88/ES sa žiaden čas, mu každá jedna hodina pohotovosti bola nariadená nad rámec služobného času, teda nad rámec času, za ktorý mu prináleží základný plat.

22.Žalovaná sa vyjadrila k vyjadreniu žalobcu dňa 01.08.2022 (č. l. 118) tak, že trvá na svojom predchádzajúcom vyjadrení v časti výkladu predmetnej smernice vo vzťahu k nároku na náhradu škody. Žalovaná poukazuje na skutočnosť, že v zmysle Smernice 2003/88/ES môže byť prípadná vzniknutá škoda v dôsledku porušenia právnej normy EÚ nahradená okrem finančného odškodnenia aj udelením dodatočného náhradného voľna, pričom je úlohou vnútroštátneho súdu, aby zabezpečil spôsob náhrady škody, ktorý je zvolený v súlade so zásadou ekvivalencie. Žalovaná sa prikláňa k udeleniu dodatočného náhradného voľna najmä s ohľadom na skutočnosť, že žalobca vo svojej žalobe tvrdí, že škoda vznikla v dôsledku straty času odpočinku, pričom žalovaná má za to, že táto strata by mohla byť nahradená práve stanovením dodatočného náhradného voľna. Je na vnútroštátnom práve členských štátov, aby pri dodržaní zásady ekvivalencie a efektivity stanovili kritériá umožňujúce určiť rozsah škody a súčasne aby stanovili, či sa musí poskytnúť náhrada takejto škody vo forme finančného odškodnenia alebo udelenia dodatočného náhradného voľna a súčasne aby boli zadefinované pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady. Žalovaná má za to, že výšku nemajetkovej ujmy nie je možné vypočítať mechanicky. Žalobca taktiež uvádza, že vzhľadom k tomu, že v právnom poriadku Slovenskej republiky neexistuje osobitná právna úprava obsahujúca náležitosti konania o náhradu škody spôsobenej porušením únioného práva, je nutné použiť analogicky ustanovenia § 11 a § 13 OZ, keďže tie sú svojim obsahom najbližšie k náhrade škody porušením únioného práva. K uvedenému uvádzame, že žalovaná nemôže byť účastníkom sporu o ochranu osobnosti, preto v prípade aplikácie týchto ustanovení opätovne vyvstáva otázka nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovanej. Žalovaná vzhľadom k uvedenému opätovne namieta nedostatok svojej pasívnej vecnej.

23.Súd vo veci nariadil pojednávanie na deň 05.12.2022. Pojednávania sa zúčastnil žalobca, ktorý prostredníctvom svojho právneho zástupcu k veci uviedol, že podanou žalobou sa domáha náhrady škody spôsobenej mu porušením práva na 48 hodinový týždenný pracovný čas, ktorý je garantovaný smernicou EP a Rady č.2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času. Dôvod porušenia jeho práva pramení v nesprávnej transpozícii smernice do právneho poriadku SR, ktorá v rozpore s právom EÚ a v rozpore s ustaľovanou rozhodovacou praxou Európskeho súdneho dvora nepovažuje čas strávený v pracovnej pohotovosti za čas výkonu štátnej služby, resp. za pracovný čas. V dôsledku toho trávi žalobca v mieste výkonu štátnej služby viac času než je podľa smernice prípustné a prichádza tak o čas na oddych a regeneráciu po fyzicky i psychicky náročnej práci, o čas na budovanie vzťahu s rodinou, kamarátmi a partnerkou, čím dochádza k porušeniu jeho práva na odpočinok, súkromie a rodinný život. V zmysle ustanovenej judikatúry je pre priznanie nároku na náhradu škody potrebné, aby po 1/ bolo cieľom porušenej právnej normy priznať jednotlivcom práva; 2/ aby bolo porušenie dostatočne závažné a po 3/ aby medzi týmto porušením a škodou spôsobenou poškodenému jednotlivcovi existovala priama príčinná súvislosť. Článok VI písm. b smernice predstavuje právnu normu, ktorá jednotlivcovi priznáva práva, ktoré môže priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnym súdom. Po druhé, porušenie práva je dostatočne závažné, pokiaľ je v zjavnom rozpore s judikatúrou súdneho dvora EÚ v danej oblasti. Z judikatúry súdneho dvora, na ktorú žalobca poukázal vo svojich podaniach, jasne

vyplýva, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný času. Pričom to neponecháva priestor na akékoľvek rozumné pochybnosti o možnosti opačného výkladu. Čo sa týka druhej podmienky, ak žalobca v dotknutom období pracoval nad stanovený limit v zmysle smernice, ide o zjavné porušenie judikatúry ESD a toto porušenie sa preto musí považovať za dostatočne závažné. Pokiaľ ide o tretiu podmienku, tá je podľa žalobcu naplnená, nakoľko existuje priama príčinná súvislosť medzi porušením smernice a škodou, ktorá vznikla žalobcovi v dôsledku straty času na odpočinok, na ktorý by mal nárok, ak by bol maximálny týždenný pracovný čas upravený porušeným ustanovením dodržaný. Smernica obsahuje aj vymedzenie času, ktorý sa nezapočítava do referenčného obdobia. V súlade s týmto článkom sa doba pracovnej neschopnosti a doba jeho platenej dovolenky nezahŕňajú do referenčného obdobia. Čo je na ťarchu žalovanej, nakoľko ako príklad uvádzame nasledovné, ak pri 48 hodinovom týždennom pracovnom čase je pracovník 5 dní PN, alebo je na dovolenke, nie je zamestnávateľ oprávnený nariadiť mu na zvyšné 2 dni v týždni prácu v trvaní 48 hodín, ale len prácu v pomernom čase. V ďalšom odkázal na doterajšie podania.

24.V okolnostiach prípadu nie je medzi stranami sporné, že žalobca je príslušníkom Hasičského a záchranného zboru SR, vykonáva stálu štátu službu v D.. Žalobcovi sú nerovnomerne rozvrhované služby takým spôsobom, že na 16 resp. 16,5 hodinovú riadnu službu v služobný deň nadväzuje určená 8 resp. 7,5 hodinová služobná pohotovosť na pracovisku. Služobné pohotovosti sú určované na čas nočných hodín. V prípade, že je počas služobnej pohotovosti vyhlásený poplach a hasiči sú vyslaní na zásah, mení sa služobná pohotovosť za prácu nadčas. Hasiči teda strávia na pracovisku počas jednej zmeny minimálne 24 hodín. Keďže sa striedajú tri hasičské zmeny - prvá, druhá a tretia zmena, každý tretí deň odslúžia hasiči v jednotlivých hasičských zmenách 24 hodín a následne majú dva dni voľna.

25.Počet odpracovaných hodín, čo sa týka rozsahu služobného času a rozsahu služobnej pohotovosti u žalobcu, nebol medzi stranami sporný. Z výplatných pások (č. l. 43- 61) a podľa prehľadu a rozsahu nariadených pracovných pohotovostí (č. l. 25) mal súd za osvedčené, že od februára 2018 do januára 2021 odpracoval 1.807,15 hodín nad právom únie povolený týždenný limit služobného času, teda v okolnostiach prípadu žalobca vyše troch rokov pracuje v priemere 56 hodín týždenne, a tak odpracuje každý týždeň 8 hodín nad limit stanovený a povolený právom Únie, čo pri priemernom počte týždňov 52,179 je to 417,4 hodín do roka, a teda za posledné tri roky to predstavuje 1.807,15 odpracovaných hodín nad právom Únie povolený týždenný limit služobného času.

26.Zistený skutkový stav súd (aj) v súlade s ustálenou judikatúrou v obdobných veciach (najmä rozsudky Krajského súdu v Košiciach 6Co 2/2019, 2CoPr/3/2019, 11CoPr/1/2020, 11CoPr/4/2020) takto právne posúdil:

27.Pri posudzovaní právnej stránky v okolnostiach prípadu súd vychádzal zo súdnej praxe a z názorov (úvah) prezentovaných Ústavom medzinárodných vzťahov a aproximácie práva (Právnická fakulta UK Bratislava).

28.K žalovanou vznesenej námietke nedostatku právomoci rozhodovania súdu tunajší súd vyjadruje presvedčenie, že nárok žalobcu tak, ako ho skutkovo vymedzil, nemôže v slovenskom právnom systéme prejednať a rozhodnúť žiaden iný orgán ako všeobecný súd. Pri tomto konštatovaní vychádzal súd z ustanovenia § 3 CSP a z názorov (úvah) prezentovaných už spomínaným Ústavom medzinárodných vzťahov a aproximácie práva (Právnická fakulta UK Bratislava, odseky 19 - 21). Bolo nepochybné a zo strany žalobcu ako pána sporu opakovane zdôraznené, že neuplatňuje mzdový nárok, ale nárok na náhradu škody, ktorá mu mala vzniknúť porušením únioného práva. Jedine všeobecný súd je v zmysle ustanovenia § 3 CSP oprávnený (a povinný) rozhodnúť o tom, či bola jednotlivcovi spôsobená škoda nesprávnym prebratím práva Európskej únie, jeho nerešpektovaním a v akej výške.

29.Zodpovednosť členských štátov a ich orgánov pri aplikácii komunitárneho práva vychádza z prednosti komunitárneho práva, bez ktorej by táto zodpovednosť nebola vynútiteľná. Práve na základe prednosti komunitárneho práva si v prípade jeho chybnej aplikácie alebo opomenutia aplikácie zo strany orgánu členského štátu sa môžu poškodené fyzické alebo právnické osoby domáhať náhrady spôsobenej škody.

30.Prednosť komunitárneho práva, jeho priamy účinok, ako aj celý inštitút zodpovednosti členského štátu a uplatňovania si náhrady škody poškodenými subjektmi nie sú upravené v zakladajúcich zmluvách,

ani v aktoch inštitúcií Európskej únie a vyplývajú výlučne z judikatúry Súdneho dvora Európskych spoločenstiev. Táto judikatúra vychádza predovšetkým zo zásady pacta sunt servanda a zo zásady komunitárnej lojality, ktoré sú zakotvené v článku 10 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva (ďalej len Zmluva o založení ES"), a na základe ktorých sú členské štáty povinné prijať všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie plnenia záväzkov vyplývajúcich zo zmluvy alebo z činnosti inštitúcií spoločenstva a zdržať sa „akýchkoľvek opatrení, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov zmluvy" alebo ktoré by mohli ohroziť reálny účinok komunitárneho práva.

31.Povinnosť aplikácie komunitárneho práva Súdny dvor vysvetlil po prvýkrát v prípade Simmenthal (106/77, 9.3.1978, Zb., s, 629), v ktorom riešil dôsledky priamej aplikovateľnosti ustanovení komunitárneho práva prípade, ak bola s nimi v rozpore vnútroštátna norma. Priama aplikovateľnosť komunitárneho práva v tomto prípade podľa Súdneho dvora znamená, že „normy komunitárneho práva musia disponovať úplným účinkom, a to rovnakým spôsobom vo všetkých členských štátoch počnúc od ich vstupu do platnosti a počas celého obdobia ich platnosti", akoby boli súčasťou právneho poriadku uplatniteľného na území jednotlivých členských štátov" (bod 14 rozsudku Simmenthal), pričom majú vyššiu právnu silu ako normy vnútroštátne. To znamená, že vnútroštátna norma odporujúca komunitárnej norme nemôže byť právoplatne aplikovaná. Súdny dvor ďalej zdôraznil, že každý vnútroštátny súd je ako orgán členského štátu „v medziach svojich právomocí povinný aplikovať komunitárne právo ako celok a chrániť práva, ktoré priznáva toto právo jednotlivcom tak, že nesmie aplikovať žiadne skoršie alebo neskoršie ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré sú v rozpore s komunitárnym právom" (body 16 a 21 rozsudku Simmethal).

32.Zodpovednosť členských štátov v prípade porušenia komunitárneho práva je objektívna a absolútna. Členský štát sa jej teda nemôže za žiadnych okolností zbaviť, ani sa z nej nemôže exkulpovať, a to bez ohľadu na to, ktorý orgán konajúci v mene členského štátu škodu spôsobil.

33.V slovenskom právnom poriadku vyplýva slovenským súdom povinnosť dodržiavať komunitárne právo z článku 144 ods. l Ústavy Slovenskej republiky, na základe ktorého sú sudcovia pri rozhodovaní viazaní aj medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2, t.j. Zmluvou o Európskej únii, Zmluvou o založení Európskeho spoločenstva, aj ostatnými prameňmi primárneho práva Európskej únie. Okrem toho § 2 ods. l zákona č. 416/2004 Z. z. o Úradnom vestníku Európskej únie ustanovuje nevyvrátiteľnú právnu domnienku znalosti právne záväzných aktov, ktoré boli v tomto úradnom vestníku uverejnené. Na predchádzajúce ustanovenia nakoniec nadväzoval aj § 121 O.s.p., ktorý zbavoval povinnosti dokazovať právne záväzné akty, ktoré boli uverejnené v Úradnom vestníku Európskej únie a v súčasnosti je to Civilný sporový poriadok vo svojom ustanovení § 186 ods. l.

34.Podľa čl. 7 druhá a tretia veta Ústavy Slovenskej republiky, právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 5.

35.Podľa čl. 144 ods. l Ústavy Slovenskej republiky, sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom.

36.Minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času ustanovuje Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času.

37.V čl. 1 bod 2 Smernice táto rieši: a) minimálne doby denného odpočinku, týždenného odpočinku a ročnej dovolenky, prestávky v práci a na maximálny týždenný pracovný čas a b) určité aspekty nočnej práce, práce na zmeny a rozvrhnutie práce.

38.Podľa čl. 1 bod 3 Smernice táto sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle čl. 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice.

39.Podľa čl. 2 bod 1 Smernice „pracovný čas" je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo praxou.

40.Podľa čl. 6 písm. b) Smernice členské štáty príjmu opatrenia na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov, priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmych dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.

41.Podľa čl. 16 písm. b) Smernice členské štáty môžu ustanoviť pre uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie nepresahujúce štyri mesiace.

42.Podľa ustanovenia § 85 ods. l zákona č. 315/2001 Z. z. („Zákon") služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu.

43.Podľa ustanovenia § 85 ods. 2 Zákona služobný čas príslušník je 40 hodín týždenne. Skrátenie týždenného služobného času príslušníka možno dohodnúť v kolektívnej zmluve vyššieho stupňa.

44.Podľa ustanovenia § 86 ods. 1 a 2 zákona služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov. Pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby aj na ňu bezprostredne nadväzujúcej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni.

45.Podľa ustanovenia § 91 ods. 1 zákona štátnou službou nadčas je štátna služba vykonávaná nad rámec určeného služobného času.

46.Podľa ustanovenia § 91 ods. 3 zákona v kalendárnom roku možno príslušníkovi prikázať štátnu službu nadčas v rozsahu najviac 300 hodín.

47.Podľa ustanovenia § 92 ods. 1 zákona služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času.

48.Podľa ustanovenia § 97 ods. l písm. h) zákona č. 315/2001 Z. z. ako vykonávanie štátnej služby sa posudzuje čas náhradného voľna za štátnu službu nadčas a náhradného voľna za štátnu službu vo sviatok.

49.Podľa ustanovenia § 103 ods. 5 zákona č. 315/2001 Z. z., príslušníkovi v rozsahu a za podmienok ustanovených týmto zákonom, okrem služobného príjmu patrí peňažná náhrada za služobnú pohotovosť v štátnej službe a za pohotovosť pri zabezpečovaní opatrení pre obdobie brannej pohotovosti štátu.

50.Podľa ustanovenia § 122 ods. l, ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z., ak je príslušníkovi podľa § 92 ods. l určená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada 15 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, a 30 % z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja.

51.Ak je príslušníkovi podľa § 92 ods. 2 nariadená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada a) 50 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak ide o pohotovosť vykonávanú v mieste vykonávania jeho štátnej služby, a 100 % z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja, b) 15 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak ide o pohotovosť vykonávanú v mieste jeho pobytu alebo na inom dohodnutom mieste, a 25 % z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja, c) 5 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného patu, ak ide o pohotovosť vykonávanú s možnosťou použitia mobilných prostriedkov spojenia, a 10 % z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja.

52.Otázku, či do rozsahu pracovného času možno zaradiť aj stav pracovnej pohotovosti pracovníkov (lekárov, hasičov), v prípade hasičov riešil Súdny dvor EU (ďalej len ESD) vo svojom rozsudku C -

429/09G. Fuß tým, že potvrdil, že pracovná pohotovosť tvoriaca súčasť ich týždenného pracovného času v spojení s ďalším „riadnym" pracovným časom nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas. V tejto veci týkajúcej sa pracovnej doby a právneho režimu pohotovosti u nemeckých hasičov ďalej uviedol, že: „pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas" v zmysle Smernice 2003/88/ES". V dôsledku toho právo Únie bráni vnútroštátnej právnej úprave stanovujúcej priemerný pracovný čas, ktorý vzhľadom na to, že zahŕňa obdobia pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby prekračuje týždennú hranicu upravenú v čl. 6 písm. b) uvedenej smernice (bod 25 Rozsudku ESDC-429/09 z 25.11.2010).

53.Vo veci C-437/05 J. Vorel týkajúcej sa pracovnej pohotovosti lekárov na pracovisku Súdny dvor rovnako uviedol, že pracovná pohotovosť, ktorú pracovník vykonáva v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa sa musí považovať ako celok za „pracovný čas" v zmysle smernice 93/104/ES nezávisle od toho akú prácu dotknutá osoba skutočne vykonávala v priebehu pracovnej pohotovosti" (bod 27 Rozsudku ESD vo veci 437/05 z 11.01.2007).

54.Podľa ustanovenia § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

55.Podľa ustanovenia § 13 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo je vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa ods. 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

56.Súd dňa 5.12.2022 rozhodol tak, že priznal žalobcovi sumu 5.640,93 € bezúročne tak, ako si uplatnil v žalobnom návrhu a tiež mi priznal 100% náhradu trov konania, pričom predmetný nárok žalobcu posúdil ako náhradu škody.

57.Voči tomuto rozsudku sa odvolal žalovaný a Krajský súd v Košiciach uznesením 6Co/66/2023 dňa 19.6.2023 napadnutý rozsudok v celom rozsahu zrušil. Z článkov 44, 45, 46 zrušujúceho uznesenia vyplýva, že predmetný návrh žalobcu je potrebné považovať za nárok na náhradu nemajetkovej ujmy a nie nárok na náhradu škody a to aplikáciou § 11-13 OZ. Súd na pojednávaní dňa 22.1.2024 doplnil dokazovanie navrhovaným výsluchom žalobcu, z ktorého výpovede súd zistil, že žalobca pracuje u žalovanej ako profesionálny zásahový hasič od roku 2003. T.č. vykonáva funkciu veliteľa družstva. Čo sa týka samotného výkonu práce, uviedol, že pracuje v 24 hodinových smenách, ktorá smena pozostáva z časti výkonu štátnej služby v rozsahu 16 hodín a 8 hodín pracovnej pohotovosti. Smena je rozvrhnutá tak, že od 07.00 hod. do 22.00 hod. absolvuje riadny výkon štátnej služby, od 22.00 hod. do 06.00 hod. pracovnú pohotovosť a od 06.00 hod. do 07.00 hod. taktiež riadny výkon štátnej služby. Čo sa týka pracovnej pohotovosti, od 22.00 hod. do 06.00 hod. ráno táto spočíva v tom, že sa zdržuje na pracovisku, kde má podmienky na spanie, avšak tento spánok vyhodnotil ako neplnohodnotný, pričom o charaktere tohto spánku počas pracovnej pohotovosti uviedol, že ak nastane počas tejto doby poplach, musí do jednej minúty opustiť požiarnu stanicu predpisovo oblečený a ako veliteľ družstva má povinnosť vyhodnotiť charakter zásahu, rozhodnúť o tom, kde z družstva ide na zásah a ako bude organizovať samotný zásah. Tento spánok vyhodnotil ako pohotovostný režim, v rámci ktorého nesmie opustiť stanicu a musí byť sústavne pripravený na možný zásah. Výkon pohotovosti ho ukracuje o pobyt s rodinou a pri realizácii jeho osobných záujmov. Venuje sa drobnochovateľstvu, aktívne hráva hokej a tiež sa venuje lukostreľbe. Uviedol, že on rozhodne by sa viac venoval týmto záľubám a rodine, ak by mal iný rozvrh pracovného času, než aký má doteraz. Spolu s manželkou majú dve deti 7 a 5 ročné a prevažnú časť o tieto deti vykonáva jeho manželka, keďže v dôsledku výkonu svojho povolania, nemôže sa týmto plnohodnotne podľa svojich predstáv venovať. Pri nástupe do výkonu povolania profesionálneho hasiča žalobca vedel, že bude pracovať v 24 hodinových smenách, aj v súčasnosti túto prácu stále vykonáva. S výkonom svojej práce je spokojný, nie je však spokojný s obdŕžanou mzdou za tento výkon, za celých 24 hodín práce. Ďalej uviedol, že absolvuje každoročne lekárske prehliadky a jeho zdravotný stav je taký, že vyhovuje výkonu štátnej služby hasiča.

58.Vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností súd dospel k záveru, že žalobcovi nepochybne vznikla nemajetková ujma. Uvedená ujma u žalobca spočíva v porušení jeho základného osobnostného práva na ochranu zdravia, telesnej a psychickej integrity, spočívajúca predovšetkým v porušení práva na primeranú dobu odpočinku.

59.Je potrebné zdôrazniť, že so zreteľom na povahu osobnostného práva, ktoré bolo v danom prípade porušené a jeho okolnosti je možno podmieňovať možnosť uplatnenia peňažnej satisfakcie požadovaním následku, ktorým je zníženie dôstojnosti, resp. vážnosti žalobcu v spoločnosti.

60.Z § 3 ods.1 OZ vyplýva, že fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustili od nej oprávnených zásahov, aby boli odstránené následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie, pričom týmto zadosťučinením sa rozumie mravná satisfakcia. Peňažná satisfakcia prichádza do úvahy tam, kde by sa satisfakcia podľa ods.1 nejavila ako postačujúca. Vychádzajúc z povahy porušeného práva a okolností, za ktorých k porušeniu došlo, teda, že žalovaná ako členský štát únie, neprijala opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času, resp. prijala vnútroštátnu právnu úpravu v zmysle zákona č. 315/2001 Z.z. o hasičskom a záchrannom zbore, ktorý umožňuje zamestnávateľovi, resp. služobnému úradu - rozumej príslušníkovi zboru služobný čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu stanovenú v článku 6 písm. b/ smernice EP a rady č.2003/88/ES je v prejednávanom spore potrebné urobiť záver, že žaloba má upustenie od neoprávneného zásahu ako aj žaloba na odstránenie trvajúcich následkov. Nie je namieste, vzhľadom na subjekt zodpovednosti, za neoprávnený zásah - štát. Vzhľadom na tieto špecifiká rovnako neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorého sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie odvolanie difamujúcich výrokov a pod.. Uvedené prostriedky nápravy podľa § 13 ods.1 OZ za týchto okolností strácajú svoju účinnosť a funkčnosť a v takomto prípade súdna prax nevylúčila možnosť, bez ďalšieho, uplatniť finančného zadosťučinenie. Je potrebné dodať, že aj z formulácie § 13 ods.2 OZ vyplýva, že zníženie dôstojnosti a vážnosti fyzickej osoby v spoločnosti nie je jediným príkladom, kedy fyzickej osobe môže vzniknúť právo na náhradu nemajetkovej ujmy peniazmi. Podmienky pre vznik tohto práva sú splnené vo všetkých prípadoch neoprávnených zásahov obdobnej závažnosti, kedy bude len morálne zadosťučinenie nepostačujúce.

61.Pojem pracovný čas treba definovať podľa objektívnych vlastností s odkazom na systém a účel smernice, ktorými zabezpečuje životné a pracovné podmienky pracovníkov. Vyžaduje si splnenie troch podmienok: 1. pracovník musí byť v práci; 2. musí byť zamestnávateľovi k dispozícii a po 3. musí vykonávať svoju činnosť alebo svoje povinnosti. Rozhodujúcim faktorom pri určovaní toho, čo je a čo nie je pracovný čas, je teda požiadavka prítomnosti na mieste určenom zamestnávateľom a okamžitého poskytnutia príslušných služieb. Dôležité je aj zohľadnenie kvality času, ktorý pracovník môže tráviť počas plnenia tohto typu povinnosti. Napríklad to, či sa môže venovať vlastným záujmom a rodine. Aj čas pracovnej pohotovosti strávený v domácom prostredí na telefóne jednoznačne predstavuje pracovný čas, pretože pracovník musí byť neustále k dispozícii zamestnávateľovi a zastihnuteľný a jeho sloboda pohybu a sloboda organizovať si vlastný program je preto výrazne obmedzená. Je potrebné prihliadnuť aj na to, že právo na odpočinok u žalobcu je permamentne niekoľko rokov porušované. Žalobca plní v spoločnosti veľmi zodpovedné úlohy, ktoré nie raz vyžadujú aj nasadenie vlastného života; že je o to viac dôležité, aby mal možnosť si po práci odpočinúť, venovať sa svojim záľubám, rodine, resp. vykonávať vykonávanie aktivít, ktoré priamo či nepriamo súvisia s výkonom jeho povolania. Jeho pracovná pozícia je vysoko zodpovedná, riziková, náročná a nenahraditeľná. Odpracované hodiny nad týždenný limit stanovený právom EÚ za obdobie od 1.2.2018 do 31.1.2021 v rozsahu 1807,15 hodín a výška priznanej nemajetkovej ujmy 4.000,-eur nie je neprimeraná, vzhľadom už na predchádzajúce vyššie uvedené úvahy. Práca žalobcu ako hasiča je nielen náročná a riziková, ale aj vysoko odborná. O to viac sa javí potreba, aby žalobca, ako hasič, mal dostatok času na odpočinok, regeneráciu, súkromie a rodinný život a keďže porušením práv únie bolo žalobcovi do tejto sféry zasiahnuté, súd priznal žalobcovi nemajetkovú ujmu v rozsahu 4.000,-eur. Súd túto sumu považoval za primeranú a preto prevyšujúcu časť nároku žalobcu v sume 1.640,93 eur aj s poukazom na právny názor vyslovený odvolacím súdom v článku 46. zrušujúceho uznesenia 6Co/66/2023 zo dňa 19.6.2023 zamietol.

62.O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 255 ods.1 CSP tak, že ich náhradu čiastočne úspešnému žalobcovi v rozsahu úspechu priznal. Tento si v konaní uplatnil nárok v sume 5.640,93 eur, pričom priznaná suma z tohto uplatneného nároku 4.000,-eur predstavuje 71% a neúspech v sume 1.640,93

eur predstavuje 29%. Súd následne od hodnoty 71% odrátal neúspech žalobcu vo výške 29% a dospel k výslednej hodnote 42% a preto priznal žalobcovi náhradu trov konania v tomto rozsahu.

Poučenie:

Proti rozsudku je prípustné odvolanie do 15 dní od jeho doručenia na tunajšom súde.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania podľa § 127 CSP uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Ak povinnosť uložená v tomto rozhodnutí nebude splnená, môže sa oprávnená osoba svojho nároku domáhať návrhom na vykonanie exekúcie.